

Perg. 96.

RHEBINDER, Petrus. Calvinismus irreconciliabilis, seu Delineatio caussarum, earumque applicatio ad Calvinismum, propter quas Josephus Halle, Exonienis episcopus Papissimum censuit irreconciliabilem. Wittenberg, sumptibus Johannis Bergeri, 1641. 4to. (titleleaf, 134 p.). Bound with: WIGAND, Laurentius. Quaestiones vexatae, I An semper in forma syllogistica de rebus theologicis disputandum est? II An Christus tempore mortis verus homo fuerit? III An Christus profinali etiam impenitentia satisfecerit? IV An peccatum originis formaliter sit aliquid positivi? Wittenberg, typis Johannis Formanni, 1625. (52 (last blank) lvs). And: LATERMANN, Johannes. Disquisitio theologica de gratia et libero hominis arbitrio. Rostock, typis Nicolai Kilii, 1647. (32 lvs). And: WITTENIUS, Iohannes. Themata philosophica, de libertate voluntatis humanae in actionibus naturalibus. Wittenberg 1608. (16 lvs). And: ODHELIUS, Ericus H. Disputatio theologica de tribus universalibus aeternae hominum salutis causis: dilectione, redemptione, & vocatione Upsala, imprimebat Eschillus Matthiae, 1648. (20 (last blank) lvs). And: STALENUS, Laurentius Johannes. Disputatio theologica de miraculosa primorum generis nostri parentum formatione, deque, eorundem primaevae perfectionis statu incidenter saltem & perfunctoriè considerato; in specie verò de imagine Dei, ad quam primitus sunt conditi. Upsala, imprimebat Eschillus Matthiae, 1647. (12 lvs). And: MARTINI, Ericus, Ericus MATTHIAE & Abrahamus MATTHIAE. Disputatio de baptismo ex articulo nono Confessionis Augustanae. Upsala, imprimebat Eschillus Matthiae, 1648. (14 lvs) -C.15-

Hunc librum Muis
suis inservientem
iure possidet
Theodor Mahlmann

DISPUTATIO

De

BAPTISMO

Ex Articulo Nono Confessio-
nis Augustanae;

IN

Synodo anniversaria Upsaliensi
proposita,

SUB PRÆSIDIO

JOHANNIS CANUTI
LENÆI A. Upsaliensis.

RESPONDEBUNT,

Dn. Ericus Martini Comminister in Nääse

Dn. Ericus Matthiæ Comminister in Nora.

Dn. Abrahamus Matthiæ Comminister in Wendelao

4. die Julij, Anno 1648.

UPSALIÆ,

Imprimebat ESCHILLUS MATTHIÆ.

Ezech. 36: 25.

Aspergam super vos aquam mundam, & mundabimini ab omnibus inquinamentis vestris; & ab universis idolis vestris mundabo vos: Et dabo vobis cor novum, & Spiritum novum ponam in medio vestri, & auferam cor lapideum de carne vestra, & dabo vobis cor carneum: Et Spiritum meum ponam in medio vestri, & faciam ut in praeceptis meis ambuletis, & iudicia mea custodiatis.

Ier. 31: 31.

Ecce dies venient dicit Dominus, & feriam Domui Israel & domui Juda fœdus novum: Non secundum pactum quod pepigi cum patribus vestris. Sed hoc erit pactum quod feriam cum domo Israel. Post dies illos, dicit Dominus dabo legem meam in visceribus eorum, & in corde eorum scribam eam: Et ero eis in Deus, & ipsi erunt mihi in populum.

Ier. 13: 1.

In illa die erit fons patens domui David, & habitantibus Ierusalem in abluionem peccatorum.

ARTICULUS NONUS DE BAPTISMO.

Thesis I.

N genere tenendum est, Sacramenta esse ritus sacros seu actiones Divinitus ordinatas, quibus DEUS mediante verbo institutionis ac elementis visibilibus, dona coelestia in Evangelio promissa, singulis credentibus applicat & ob-
signat.

2. Sacros esse hos ritus dicimus, quia ad res sacras fidei scilicet confirmationem adhibentur, ad memoriam & certitudinem foederis, quod Christianis fidelibus cum Deo intercedit.

3. Et quamvis elementa singulis applicata, signa sint Divinae gratiae nobis oblatae & exhibitae; maluit tamen orthodoxa Ecclesia per actionem deservire, quam per signum; ne in solo signo haerens animus virtutis divinae obliviscatur, quam Sp. Sanctus in fidelibus operatur actione hac Sacramentali. Scripturarum evidentia hoc docet, sic Baptismus dicitur *lavacrum regenerationis* Tit. 3: 5. Panis coenae non signum, sed *participatio corporis Christi*. 1. Cor. 10: 16. Item ob plures actiones in Sacramenti administratione concurren-

tes.

A 2

4+ Quia

4. Quia vero Sacramenta, ea solum agnoscit Ecclesia, quæ Deum habent autorem, ideo non licet ulli mortalium hic aliquid addere vel detrahere, prohibente scilicet Domino. Deut. 12: 32. Ezech. 20: 18. *Nihil addes, & nihil detrahes.* Neq; ad usum alium adhibere, quam ad eum qui expresso verbo divino præscribitur: vanus enim esset talis cultus secundum iudicium Christi. Matth. 15: 9. Et Jer. 9: 13. Testamenta sunt Domini, quibus *nemo superordinat.* Gal. 3: 15.

5. Ad sacramenti constitutionem duo requiruntur, verbum institutionis, proprium & elementum verbo institutionis designatum; juxta illud Augustini, *Accedat verbum ad elementum, & fit sacramentum.* Respicit vero verbum institutionis promissionem quam semper adjunctam habet; sic cum Abrahamo circumcisio præcipitur, additur promissio pacti æterni, ut sit *Deus ejus & seminis ejus post eum.* Gen. 17. Johannes prædicavit Baptismum penitentia in remissionem peccatorum; Marc. 1: 4. Estq; objectum fidei ejus qui baptizatur. Et Mar. 16. *Qui crediderit & baptizatus fuerit salvus erit.* In cœnæ Sacramento promittitur remissio peccatorum; Mat. 26: 28.

6. Fides etsi Sacramenti constitutionem non ingreditur, quod virtutem & perfectionem habet à Deo & Divina ordinatione; & *incredulitas hominum fidem Dei non evacuat.* Rom. 3: 5. Tamen necessaria est utenti Sacramento, ut fructum percipiat in verbo promissum, quem sola fides recipere potest, juxta institutionem Christi superius adductam. Marc. 16: 16. Et nisi Abraham credidisset Deo promittenti, frustra fuisset circumcisus, & justitia caruisset.

7. Diversitatem Sacramentorum veteris & novi testamenti innuit Apostolus, Heb. 10: 1. Col. 2: 17. *Umbram appellat futurorum bonorum, corpus autem Christi.* Nam ritus veteris Testamenti ἐν τύπῳ significarunt seu adumbrarunt bona.

na. a

na ventura; Christum intellige venturum; ac passionem eius, qui non Patrum tempore, sed in plenitudine temporis, hoc est tempore à Deo definito, novi scilicet testamenti, incarnatus, natus, passus est, quæ patribus quidem promissa fuerunt & typis adumbrata: nobis vero præstita & re ipsa completa sunt. Alias Patribus remissio peccatorum, gratia Dei & salus ex merito Christi venturi, in quem crediderunt, contigit, sicut & nobis. Act. 15: 11. Ex quo loco probat Augustinus, Patres per meritum Christi salvatos, non per opera legis. Cont. Ep. Pelag. l. 1. c. 21. Et Paulus Rom. 4. Gal. 3. & 4.

8. Conveniunt tamen sacramenta utriusq; testamenti, quia in utrisq; requiritur verbum & elementum, utraq; à Deo ordinata sunt, utraq; promissionum & fidei confirmationi serviunt. Quod de circumcissione docet Apostolus, Rom. 4: 11. Exemplo Abrahami. *Et signum accepit circumcissionis, signaculum iustitiæ fidei.* Mirificè autem aucta fuit fides Patriarchæ hoc signo, sicut patet postea v. 18. *Qui contra spem in spem credidit.* Et mox: *In re promissione Dei non habuit diffidentia, sed confortatus est fide dans gloriam Deo.* Unde Abraham accepto mandato, filio suo magnopere dilecto non percipit, quamvis in eum facta fuerit promissio, ipse vero filium offerre constituit. Gen. 22. Cætera petantur ex Locis Teologicis.

9. His ita præmissis de Baptismo in posterum agemus; Qui est Sacramentum Novi testamenti, quo Deus hominem peccatorem in nomine Patris, & Filij & Sp. sancti, aquâ baptizatum regenerat, ac meritorum Christi participem factum in gratiam recipit, ac æternæ salutis heredem facit.

01. Baptismi initium factum est à Johanne Divinitus ad baptizandum misso: fatetur ipse: Joh. 1: 33. *Qui misit me baptizandum.*

A. 3

baptizandum.

Qui audierunt Iohannem sic prædicantem, baptizati sunt in nomine Domini Iesu. Aliàs sequeretur Iohannem non baptizasse in nomine Iesu, quod tamen asserunt verba proxime præcedentia. Paulus autem manuum impositione effecit, ut acciperent Spiritus Sancti mirabilia dona. v. 6.

12. Differentia si qua sit; ut quod Iohannes in venturum, Apostoli in præsentem Christum, nos in exhibitum baptizam⁹, accidentarium est, fructum non variat nec minuit efficaciam baptismi. Hic cum ad baptismum Apostolorum miraculosa dona sequebantur & in Ecclesia durabant ad tempus; id baptismo illorum nihil addit, nostro nil detrahit, cum de fructu baptismi proprio agimus. Sic utrum corpus baptizandi totum aquis immergatur, sive pars aliqua corporis aqua aspergatur, substantiam baptismi non variat: multo minus quæ extra sunt; qualis est intentio ministri, qui sive regenerationem baptizati intendat, sive rectè an secus de hoc ritu sentiat, baptizati conscientiam turbare non debet, modo adhibeantur substantialia baptismi, verbum scilicet & elementum à Deo ordinatum. Non enim ex qualitate aut intentione ministri pendet efficacia, sed ex operatione Spiritus & virtute eius qui instituit.

13. Aquæ aut verbo non inest vis vel naturalis vel magica; adhibentur vero ut organa vel media, per quæ Deus regenerationem operatur. *Nisi quis renatus fuerit ex Spiritu & aqua vivet, non potest videre regnum Dei.* Ioh. 3: & 5. Virtus itaq; coelestis est & Divina, elementis sacramentaliter coniuncta; qua Spiritus Sanctus concurrens regenerationem & salutem operatur. Tit. 3: 5. *Secundum suam misericordiam salvos nos fecit per lavacrum regenerationis ac renovationis Spiritus Sancti: quem effudit in nos abundè per Jesum Christum Salvatorem nostrum.* Adest igitur Spiritus ut Deus qui in-
tus cor illuminat hominem regenerat, sanctificat, in fide

con

confirmat. Deinde fit arrha, ὀφθαλμῶν, pignus hereditatis no-
stra. Eph. 1: 14. 2. Cor. 5: 14. In hoc cognoscimus quoniam
in eo manemus, & ipse in nobis, quia de Spiritu suo dedit nobis.
Ioh. 4: 13. Qui virtutes in renatis operatur. Gal. 3: 5. Et dicitur
Spiritus adoptionis filiorum, in quo clamamus abba pater. Rom.
8: 14. Et reddit testimonium Spiritui nostro, quod simus filij Dei. v. 16.
Qui signavit nos & dedit pignus Spiritus in cordibus nostris 2. Cor.
1: 22. Qui docebit nos omnem veritatem. Ioh. 19: 13. Et hæc
est unctio de qua. 1. Ioh. 2: 20. & 27.

14. Quia vero ut sacris præsent, eaque administrent ad
hoc officium ordinati, quorum est docere & sacramenta ad-
ministrare; dubium non est ad eos quoque ordinarie Bapti-
smi administrationem pertinere; etiam ex ordinatione
Christi Marc. 16: Euntes docete & baptisate. Attamen, cum
urget necessitas, cum adest periculum mortis aut privatio-
nis baptismi; ad evitandum tentationis aut desperatio-
nis malum, permisit Ecclesia fidelibus laicis, aut etiam mu-
lieribus Baptismum administrare. Sicut Zipora, necessi-
tate adacta filium circumcidit, ac maritum de vita peri-
clitantem liberavit, Exo. 4: 24. Ut enim ordinariè in cæ-
tu Ecclesiæ & alias, docendi munus ministris commissum
sit, mulieribus prohibitum, 1. Cor 14: 34. Licetum tamen
fuisse privatim, Matri & Avia Timothei, 2. Tim. 1: Et
Samaritana illa Samaritis suis, in peculiari casu, palam de
Christo prædicat. Ioh. 4.

15. Ut vero hæc eadem necessitatis circumstantia, Sym-
bolorum variationem desideret, ut loco aquæ adhibeatur
liquor qui in promptu sit aliq̃, id vero non permittitur; spe-
ctat enim elementū aquæ ad substantiā Sacramenti ex insti-
tutione Divinā, quæ non variatur: sup. th. 4. Non
damnat vero hæc sacramenti privatio quæ fit propter de-
fectum symbolorum quæ vitari nequit; modo desiderium
ad sit

adfit & fides, absit vero negligentia voluntaria vel contemp-
tus.

16. De totius corporis immersione in aquam quæritur, an sit necessaria, & an capitis ablutio sufficiat? Hanc rem pie credimus relictam esse libertati Ecclesiæ; Philippus & Eunuchus *descenderunt ambo in aquam & baptizavit eum. Et ascenderunt de aqua.* Act. 8: 38. & Ecclesijs quibusdam usitatum esse, puerum nudum toto corpore aspergere aqua. Verum ut hæc quoque varietas accidentaria est, ita licere arbitramur partem corporis aqua aspergere, modo aqua adhibeatur; sufficere autem ad totius hominis regenerationem, si ut nobis usu venit, caput ut principale membrum abluatur. Nam & circumcisio in una corporis parte peracta, totum hominem regeneravit. Et quia in templo baptismus peragitur, non sine periculo sanitatis tenellus infans nudatur, brumæ tempore.

17. De Christi sanguine quod quæritur ejusque præsentia, sciendum est fructum passionis & effusionis sanguinis Christi, nobis certissimè applicari in remissionem peccatorum; *Ut in morte ipsius baptizati,* Rom. 6: 3. Regeneramur ad salutem & vitæ novitatem. *Quem proposuit Deus propitiationem per fidem in sanguine ejus.* Rom. 3: Neque vero etiam dubium est Christum totum in sacro Baptismo etiam suo corpore & humanitate adesse & cooperari, ut in omnibus salutis, redemptionis, sanctificationis nostræ *ἐνεργήμασι* & operationibus; juxta promissionem. *Ecce ego vobiscum sum, omnibus diebus, usq; ad consummationem seculi.* Matt. 28:

18. Pertingit hæc ablutio non ad membrorum corporis emundationem solum, sed etiam ad animæ purgationem; sicut non solum corpus, sed etiam anima peccato infecta purgatione opus habet. Purgatur autem peccator non solum quoad peccati remissionem, & abolitionem reatus, ut

B

sequa-

sequatur tranquillitas & pax conscientiae in his quae ad
Deum. 1. Pet. 3: 21. *Sed ut vetus homo crucifigatur, & destru-
atur corpus peccati.* Rom. 6: 6. *Ut peccato mortui, vivamus
Deo in Christo Jesu Domino nostro.* ibidem, v. 11. Ut dicere
possimus cum Apostolo, Gal. 2: 20. *Vivo jam non ego, vi-
vit autem in me Christus.* Hæc vis tanta, non inest aquæ
simpliciter ex se & ex sua natura; sed ex Dei ordinatione
& virtute verbi, aqua vim Sacramentalem supra naturalem
acquirit, ex Spiritus Sancti operatione.

19. Peccatorum remissio quæ in baptismo contingit,
totalis est, omni reatu sublato, Act. 2: 38. *Sanguis enim JE-
su Christi emundat nos ab omni peccato.* 1. Ioh. 1: 7. Quæritur
autem, an fructus baptismi pertingat ad eos, qui prolabun-
tur in peccata mortalia, & an in his desinat virtus Baptismi,
ut opus sit alio remedio? Scolasticorum hæc fuit opinio,
quam notat Lutherus de captiv. Babyl. deducta ex ver-
bis Hieronymi malè acceptis qui pœnitentiam appellat se-
cundam Tabulam post naufragium. Tom. 1. ad Demetri-
adem, & ad Sabinianum Diaconum. Repetit & probat
hunc errorem concilium Tridentinum Sess. 14. can. Quem
astruit etiam Bell. Jesvita de pœnitentia l. 1. cap. 13.

Sed respondendum est foedera Divina cum humano
genere æterna sunt. Circumcisio, Gen. 17: 13. *Jris. Gen.
9: 12. Cum Davide, 2. Sam. 7: 13, Hoseæ, 2: 19. Desponsabo
te mihi in æternum. Numquid incredulitas hominum fidem Dei
evacuat?* Rom. 3: 3. *Si nos infideles erimus, ille tamen fidelis ma-
net, negare seipsum non potest.* Huc respiciunt promissio-
nes Divinæ illis propositæ, qui acta pœnitentia, ad foe-
dus cum Deo factum revertuntur. Esa. 1: 17. cap. 44: 21,
Ubi gentem Israeliticam ab idolis ad foedus antiquum re-
vocat. Sic. Ezech. 18. Manet ergo, foedus à parte Dei, ra-
tum ac inviolabile. *Si quis peccaverit, advocatum habemus
apud*

apud Patrem Jesum Christum. Ioh. 2:1. Cum eo enim foedus fecimus in Baptismo, ad ipsum confugimus admissio peccato, repetentes foedus Baptismi, ut nos Patri reconciliet. Papistica vero haec Tabula opus poenitentiae respicit, ut operi nostro tribuatur reconciliatio. Suffragatur nobis Augustinus, de nuptijs & conc. cap. 33. de dicto ad Eph. 5: 26. *Sic accipiendum est, ut omnia prorsus mala hominum regenerantium mundentur atq; sanentur; non solum peccata, quae omnia remittuntur in Baptismo, sed etiam quae posterius, humana ignorantia vel infirmitate contrahuntur.*

20. Sed cum in Baptismo tollatur omne peccatum, videmus tamen manere concupiscentiam, fontem actualium peccatorum, quae fideles impellit ad peccata gravissima. Sane gravi quaerimonia hoc malum deplorat Moyses ps. 90: 8. *Ponis iniquitates nostras in conspectu tuo occulta nostra in illuminatione vultus tui.* Et Esa. fatetur immundos esse omnes nos, & justitias nostras ut pannum menstruatam. c. 64: 6. Et Paulus Rom. 7. *Miser ego homo, quis me liberabit a corpore mortis hujus?* Subjungit vero: *Gratia Dei per Iesum Christum.* Et, *Ego deleo iniquitates tuas propter me, & peccatorum tuorum non memorabor amplius.* Esa. 43. 25. Christi merita nobis in baptismo applicantur, non ex parte, sed omnia, ideo etiam omnium peccatorum fit remissio. Et quamvis inhareat regenitis concupiscentia, facta tamen est remissio ejus, quoad reatum & obligationem ad mortem. Deinde mortificata est concupiscentia, per Spiritum sanctum qui datus est nobis, Rom. 5: 5. *ut non regnet.* Rom. 6: 12. Pugnandum autem est fidelibus toto vitae tempore adversus hoc malum: Sic Paulus: *castigo corpus meum, & in servitutem redigo.* 1. cor. 9: 27. Quod fieri oportet cum abstinencia, precibus, studio & labore atq; spe auxilij Divini, ut dicere possimus cum Apostolo: *Omnia possum in eo qui me confortat.* Phil. 4: 13. Et fide, quae

quæ vincit mundum. 1. Ioh. 5: 4. Hinc illud Augustinide
concupiscentiâ; *Remittitur non ut non sit, sed ut in peccatum non
imputetur.* De nuptijs & concup. l. 1. c. 25. Nec hili est ca-
villatio Bellarmini, qui Apologiam confess. accusat, quod
hoc dictum Augustini non recte citet, dicendo *peccatum re-
mittitur*, cum ipse dicat concupiscentiâ remitti 1. de bap. c. 13.
Sed quæso quid est quod in baptismo remittitur nisi pecca-
tum? Et si concupiscentia in se peccatum non est, non
opus habet remissione. Distingvendum tamen est inter
appetitû naturalē, & bonû, & inter *ἀνομιαν* & concupiscen-
tiam, quæ post lapsum etiam in renatis semper impingit in
legem; quæ papistæ in hac quæstione commiscunt.

21. Res coelestis invisibilis quæ huic Sacramento inest,
sine dubio est sanguis Christi, quo Spiritus Sanctus median-
te verbo & elemento aquæ nos purgat à peccato, juxta il-
lud Johannis supra allatum, *Sanguis Jesu Christi filij Dei emun-
dat nos ab omni peccato.* Et Heb. 9: 22 *Sine sanguinis effusio-
ne non fit remissio.* Necessè est autem ut exemplaria veteris
sacrificij huic purgationi respondeant. Talis erat Agnus
Pascalis, cujus Sanguis vobis aspergebatur, Sacrificiorum,
quoque sanguis immundos purgabat: Circumcisio etiam
sanguinis effusione peragebatur. Sanguis cum aqua ex
Christi latere fluxit. Huc etiam respexisse videtur Iohan-
nes, cip. 5: 8. *Tres sunt qui testimonium dent in terra; Spiritus,
Aqua & Sanguis.* Et Paulus; *An ignoratis quod quicumq; bap-
tizati sumus in Christo Jesu, in morte ipsius Baptizati sumus.* Rom.
6: 3. Et Augustinus. *Si Sacramenta similitudinem quandam
earum rerum, quarum sunt Sacramenta, non haberent; Sacramen-
ta non essent.* Epist. 23. Et Tract. 11. in Ioh. ait, *Baptismum
rubere Sanguine Christi.* Quod si quis huc adducat Spiritu-
alem internam regenerationem, est ea illius effectum, &
Spiritus Sancti opus per illa media effectum.

22 Nec

22. Nec dubium est Spiritum Sanctum quoque adesse in baptismo; Sic enim habent verba Christi, Ioh. 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu, non potest ingredi regnum Dei.* Adest verò ut tertia persona Divinitatis, opus regenerationis & sanctificationis efficiens; quia in nomine Patris, Filij & Spiritus sancti baptismus datur. Deinde ob peculiare Spiritus sancti opus, qui fidem in baptizatis operatur, qui sanctificat, qui regenerat, qui virtutes operatur: Imo qui datur nobis, Gal 3: 2. & 5. *Qui docet nos veritatem, qui manet nobiscum in aeternum.* Ioh. 14: 16. & 26. & 15: 26. & c. 26: 13. *Qui unxit nos, qui & signavit nos, & dedit pignus Spiritus in cordibus nostris.* 2. Cor. 1: 21. Itaque de his qui mysterijs initiantur, c. 2. Ambrosius sic concludit: *Legisti quod tres testes in Baptismate unum sint; Aqua, Sanguis & Spiritus: qui si unum horum detrahas, non stat Baptismatis Sacramentum.* ut sup. th. 13.

23. Virtus, operatio, fructus, sive effectus baptismi exprimitur, Mar. 16: 16. Ioh. 3: 5. R. 6: 3. Eph 5: 26. Tit 3: 5. Ex quibus scripturae verbis intelligimus, credentes per baptismum regenerari, mundari, non solum corpore, sed etiam quoad animam & conscientiam. 1. Pet. 3: 21. Tit. 3: 5. Hæc effecta baptismi Spiritus Sanctus tribuit: *Salvos nos fecit, per lavacrum regenerationis, & renovationis Spiritus Sancti; quem effudit in nos abunde per Jesum Christum.* Salus itaque nobis contingit per baptismum & ingressus regni coelorum, Ioh. 3. Deinde regeneratio & purgatio à peccatis, cum peccati remissione. Mar. 1: 4. Tertio renovatio, quorum ista in ipsa hora baptismi contingunt; Renovatio verò in baptismo incipit, sensim vero perficitur, completur autem in vita futura, ubi Deus erit omnia in omnibus.

24. De verborum forma in baptismo adhibenda, credimus servandam esse necessario eam, quam in institutione baptismi Christus præscripsit, Matt. 28: 19. *Baptizate eos*

B 3

in

in nomine Patris & Filij & Spiritus sancti. Quæ verborum forma, ut & aquæ usus immersio vel aspersio, quia ex Divina institutione ad substantiam baptismi spectat, nec omitti nec mutari possunt. Quia enim baptismus est foedus cum Deo, & hominis regeneratio est totius Sacrosanctæ Trinitatis opus: & quia baptizandis necessaria est trium personarum notitia; deniq; ut hanc fidem singuli palam in baptismo profiteantur. Quæ causæ fuerunt cur Christus hanc formam introduceret.

25. Quia vero ad hominum regenerationem Baptismus Divinitus ordinatus est, inepte vel potius impie, ex hominû arbitrio accommodatur rebus brutis aut inanimatis. Nam fides requiritur qua non cadit in res inanimatas, neq; etiam in hypocritas, Mahumetistas, Iudæos, qui sæpe ob externa commoda, & propter conversationem cum Christianis baptismum appetunt: neq; etiam in alios quoscunq; qui Christianam fidem non profitentur, & sunt extra Ecclesiam; Ita q; infantes extra Ecclesiam natos fidelium Ecclesia non baptizat. Christo enim baptizamus & Ecclesiam colligimus, non idolis aut impietati; præcedat vero pœnitentia & conversio ad Deum & ad fidem, quam baptismus obsignat. Est enim *signaculum justitiæ fidei*; sicut circumcisio, Rom. 4: 11.

26. De Christianorum infantum baptismo, quæstionem movent Sacramentarij, an omnes regenerentur? Quia enim crudeli prædestinationis decreto maximam partem, hominum æternæ damnationi simpliciter & ab æterno destinatam esse contendunt; ideóque fidei vere nunquam fieri participes à Deo reprobatos, neque regenerari permittunt. Prodesse autem baptismum post annos plures, cum se exerit rationis usus, & fides per verbi prædicationem accenditur. Natos autem in Ecclesia esse in foedere cum Deo,
&

& Sanctos, juxta promissionem ad Abrahamum, *Ero Deus tuus, & semini tui post te.* Gen 17: 7. Et juxta illud Pauli, 1. Cor. 7. *Alioq̄ue filij vestri immundi essent; nunc autem sancti sunt.* Quod magna contetione asserere conatus est Beza in colloquio Monpelgaet. 29. & 28. Quinetiam adultos quoque reprobos minime regenerari. Offerri tamen fidem & regenerationem fatetur.

27. Nos contra credimus vere regenerari omnes credentes conversos plurimos tamen deficientes excidere fide & salute, qui dum baptizarentur crediderunt: Manifestum est exemplum Simonis Magi, de quo Actorum 8: 13. *Tunc Simon & ipse credidit & adhaerebat Philippo.* Qui per ambitionem & avaritiam postea defecit. v. 18. Sed quia adversarij totam vim sacramentorum ponunt in significando; impje hanc Hypocrisin Deo attribuant, si ijs sacramenta salvifica exhibeat, quos nunquam salvos velit; esset enim miserorum mera ludificatio, quam nemo nisi blasphemus Deo tribuet. Nos Divinis promissionibus nitimur. *Vivo ego nolo mortem peccatoris, sed ut convertatur & vivat.* Ezech. 33: Et c. 18. *Non delector morte pereuntis, dicit Dominus: Convertimini igitur ut vivatis.* Qui crediderit & baptizatus fuerit salvus erit. Mar. 16: 16. *Quicumq̄ in Christo baptizati estis, Christum induistis.* Gal. 3: 27.

28. Sicut Simon Magus per baptismum & fidem initio salvus factus, postea à fide deficiens salute excidit; sic ex adverso statuendum est, Hypocritas baptizatos postea poenitentes conversos ac fideles factos, salutis ac regenerationis participes fieri. Similiter etiam eos, qui per peccata mortalia gratia & fide excidunt Spiritum sanctum amittunt; conversos ad Deum per poenitentiam, iterum, baptismi prius accepti fructum percipere & salvari. *Dona: animi & vocatio Dei ἀμεταμέλητα sunt.* Rom. 11: 29. *Si*

nora

non credimus ille fidelis permanet, negare seipsum non potest.
2 Tim. 2. 13.

29. Quia vero fidem in infantes cadere Calvinistæ cum Anabaptistis negant, quibus etiam calculum suum addunt Papistæ; quippe cum rationis usus se in illis nondum exeruit, ut verbum Dei audire & intelligere possint, unde fidem percipiant. Ex hoc errore ortum duxit Anabaptistarum hæresis, qui pueros non baptizant, sed in adultam ætatem Sacramenti initiationem differunt. Respondendum est, primo; Hac ratione etiam circumcisio pueris fuisset inutilis quamvis à Deo mandata: Et quia *impossibile est placere Deo sine fide*, Heb. 11: 6. Rom. 14: 23. Sequitur pueros circumcisos habuisse fidem, ac salvatos fuisse. Quare igitur absurdum foret infantes baptismi foedere in gratiam receptos habere fidem? Et Christus ait, *Sinite parvulos venire ad me, talium enim est regnum cælorum.* Marc. 10: 14. Nec valet exceptio de pueris jam adultis, ut informationem perciperent; Dicit enim Lucas, *Attulerunt ei τὰ βρέφη* infantes scilicet in ulnis afferentes. cap. 18: 15. Quod de adultis dici non potest. Huc quadrat exemplum Iohannis Baptistæ, qui in utero matris exiliens fidem in Christum ostendit; pateat fidem à Deo dari parvulis, quamvis ratio fidei eorum rationi nostræ non sit pervia. Ioh. 3: 8. *Spiritus ubi vult spirat. &c.*

30. Accedit exemplum Apostolorum, qui familias totas baptizarunt, ut Cornelij: Act. 10. Stephanæ τῆν Στεφᾶνᾶ δίκου. Ibidem, c. 1: 16. Domum custodis carceris. Act. 16: 33. In quibus sine dubio etiam infantes. Adde praxin Ecclesiæ ab Apostolorum tempore, ad hæc nostra, huc usque continuata: Quæ omnia si ul sumpta nobis abunde sufficiunt, ad faciendam fidem de baptismo infantum. Nec obstat quod actu externo fidei, documenta parvulus non egat, quod nec dormiens facit, nec per morbum mente motus;

motus; nemo tamen dixerit eos carere fide. Christus autem, Matt. 18: 6. Parvulis fidem tribuit; Qui scandalizaverit aliquem de pusillis istis qui in me credunt; &c.

31. Quod de sanctitate naturali seu congenita adversarij fabulantur, Christus ipse refellit, Ioh. 3: 6. *Quod natum est ex carne caro est*: Et ibidem, v. 3. *Nisi quis natus fuerit denuo, non potest videre regnum Dei*. Et Paulus, Eph. 2: 3. *Eramus natura filij iræ sicut ceteri*. Hoc est Judæi sicut gentes. Unde apparet quæ sit Baptismi necessitas, ne quis medium hoc regenerationis & sanctificationis contemnat, aut ob causas leves negligat; nisi velit de salute æterna periclitari. Dura videtur rationi hæc sententia tam rigida; Sed & Naaman Syro contemptibilis videbatur aqua Jordanis, quæ sola ablutione lepram curaret. 4. Reg. 5. Verum Dei Verbo quis contradicat? Stat immobilis Divina veritas, in æternum duratura. Esa. 4: 8.

32. Ergo omnes qui non baptizati decedunt, in æternum peribunt? Absit. Sciendum primo ordinem hunc salutis acquirendæ, & hæc media, nobis esse proposita, non Deo, qui omnium legum est Dominus; potens salvare, etiam si nobis nulla media appareant. *Quæ impossibilia sunt apud homines, possibilia sunt apud Deum*, Mar. 10: 27. Luc. 18: 29. Sic mulieres in Veteri Testamento, sine circumcisione in fœdere computavit. Sic Israëlitæ in deserto decedentes, non circumcisos pro suis agnovit, differens circumcisionem, donec in terram benedictam essent ingressi. Ios. 5: 2. Sic Lator in cruce salvatus est fide, in Christum, non circumcisione. Hinc nata est regula; *Non privatio, sed contemptus baptismi damnat*. Sic tempore pentecostis tantum baptizabantur olim Catechumeni; non tamen interra decedentes pro damnatis habebat Ecclesia. Alia enim est ratio ob-

C

serva-

servationis mandati ac ordinationis Divinæ; Alia necessitatis, ejus scilicet, quæ humana industria evitari nequit.

33. At conversis credentibus, per fidem sanctificatis, & regeneratis, baptismus supervacaneus videtur? Sic Abraham ante acceptam circumcisionem per fidem justificatus erat in præputio. Docente Apostolo, Rom. 4: 9. Hanc questionem ibidem solvit Apostolus: *Et signum accepit circumcisionis, signaculum justitiæ fidei. &c.* Ostendit Apostolus Abrahami exemplo Sacramentum hoc fuisse Abrahamo credenti necessarium: 1. Ex ordinatione Divina, in qua acquievit patriarcha, accipiens Circumcisionem. 2. Fides ejus, quæ in gravissimis tentationibus hæsitare facile potuisset, ob humanam infirmitatem, confirmatione opus habuit. 3. Ut hæsitanti aut lapsæ extaret signaculum gratiæ, quo se erigeret & cum Deo in gratiam rediret. Ut cum de hærede promisso desperaret, accepta uxore Agar: & Gen. 17: 17. *Ab ut vivat Ismael coram te.* Post acceptam vero circumcisionem, Apostolus, Rom. 4: 18. *Contra spem in spem credidit. Et non infirmatus est fide. Et paulo post: Non hesitavit diffidentia, sed confortatus est fide, πληροφωρηθῆς &c.* Quod Patriarchæ exemplum qui recte perpendit, tantopere in scriptura celebratum, & fidelibus ad imitationem à Spiritu Sancto commendatum; facile intelliget utilitatem baptismi etiam in conversis & fidelibus. Sic Æthiops, Act. 8: 36. Quamvis conversus & credens, baptismo tamen fidem suam confirmare, atq; obsignare desiderat: Ex quo lætitia spirituali affectus discedit, ac sine dubio in gratia Dei confirmatus, fidem quam didicit ad alios spargit, & pluribus factus est salutis causa & occasio.

34. Cum baptismus tollat omnia peccata, quæritur an concupiscencia in renatis reliqua, verè ac propriè peccatum dici possit? Sic enim non omnia peccata remissa forent:

Et

Et Paulus ait, *nihil esse condemnationis in his qui sunt in Christo Jesu, qui non secundū carnē ambulant.* Et quia concupiscentia est quædā naturæ conditio, ut non possit non agere juxta naturam à creatore inditam; ut cum Pelagianis philosophantur Papistæ. Vident enim, nisi hoc obtineant, non posse se complere operum justitiam, de quâ more Phariseorum gloriantur. De hac quæstione egimus superiore disputatione Synodali de peccato: ubi scripturæ verbis ostendimus concupiscentiam verè esse & dici peccatum. Nunc breviter. Gen. 8: 21. *Cogitatio cordis hominis mala est à pueritia.* Quod est iudicium Dei de sanctis in arca servatis. David, *Ecce in iniquitatibus conceptus sum.* Psal. 51: 7. Job. 14. *Quis faciet mundum de immundo?* Esa. 64: 6. *Facti sumus ut immundi omnes nos.* *Quod natum est ex carne, caro est.* Joh. 3. Matt. 12: 34. *Malus homo ex malo thesauro profert mala.* Rom. 7. *Peccatum inhabitans.* Moyses Ps. 90: 8. *vocat occulta nostra, Unde sumus naturâ filij ira.* Eph. 2: 3. His adde quæ Paulus de Judæis renatis demonstrat; Rom. 2. *Et est peccatum non transiens, sed immanens, & dicitur vanitas sensus, cecitas cordis, ignorantia, aversio à vita Dei.* Eph. 4: 17. Quæ si maxime est conditio naturæ, ut sane est; sed mala est & tristis corruptio, ad omne bonum inhabilis, Spiritui resistens. Gal. 5: 17. Num hæc conditio naturæ placeat Deo? Sane non magis quam parenti lepra in filio; aut contractus vitij habitus in prole.

35. Cum igitur alia sint peccata actualia, alia habitualia congenita, ut cum ebrius generat ebrietatis naturali habitu corruptum, aut superbiæ, avaritiæ, libidinis, iracundiæ; altius adhuc radices in natura fixit concupiscentia, cæterorum malorum causa, & est gravius peccatum, aliorum scilicet peccatorum fons & origo, ex qua ut ex icaturigine cætera profiunt. Quicquid in ea peccati rationem habet, in baptismo remittitur, tegitur, non imputatur: qui-

bus terminis id describit Sp. S. Ps. 32: 1. Ro. 4. 3. 4. 5. 6. & seq. Remittitur vero, non ut extingvatur omnis concupiscendi potentia, ut non sit postea in homine; Sed reatus, ne imputetur in peccatum ej cui ineit, quamvis maneat in homine concupiscendi vis, & propendeat semper ad malum, sicut res gravis, tendit deorsum. Non imputatur autem illis qui Sp. S. aguntur, nec obediunt desiderijs ejus. Alias, *Si secundum carnem vixeritis moriemini. Si autem spiritu facta carnis mortificaveritis, vivetis, dicit Apostolus, Rom. 8: 13.* Si vero in baptizatis non maneret, non esset mortificanda baptizatis. Fatetur Cassander in consult. art. 2. Concupiscentiam peccatum non inepte dici, quia dominationi mentis resistit. Rom. 7: 23. Et Gal. 5: 17. *Concupiscit adversus Spiritum:* Et Lege Divina prohibetur. Rom. 7: 7.

36. Nec solum reatus ac noxa remittitur, ut personam cui ineit damnare non possit; sed & vis agendi debilitatur, frangitur, & a Sp. Sancto nobis inhabitante reprimitur, ut non maneat eadem quæ ante, nocendi potentia. Excitatur enim fides, dilectio Dei, spes vitæ æternæ, pietatis studium, virtutum & orationis ad Deum, cum quibus simul agere nequit concupiscentia, manente in fidelibus & germine semine verbi divini, ac promissionum. De quo Pet. 1. Ep. c. 1: 23. Et 1. Ep. Joh. c. 3: 9. *Omnis qui natus est ex Deo, peccatum non facit, quoniam semen ipsius in eo manet, nec peccare potest, quoniam ex Deo natus est. Jac. 1. 18. Voluntarie nos genuit verbo veritatis, ut simus initium aliquod creaturae ejus.*

37. Quod si ulterius quærendo pergimus; cur Deus per baptismum non tollat concupiscentiæ vim & naturam universam? Respondetur, consilia Divina profundiora esse, quam ut sensu humano percipi possint. Si vero aliquid est dicendum, videtur post lapsum in carne relicta esse 1. ut poena peccati. Potuisset autem Deus ob neglectum facilimè

manere

mandati, & donorum inſitorum naturæ, hominem à Deo averſum, quia relicto mandato ſalutari, Diaboli conſilium ſequebatur, æterna pœna juſte puniſſe. Deinde, ut haberet homo unde memoria recoleret peccati atrocitatem, atq; magnitudinem iræ Divinæ, ut ſecuritate abjecta, pœnæ æternæ gravitate ab ulteriore peccandi libidine obſterreaſur. Tertio ut mente recognoſcamus miſericordiam Divinam, quia paterno favore ob Chriſti meritum, vitium hoc naturæ benigne remittit; ſicut pater filijs graviora delicta ſape remittit, ob ſpem pœnitentiæ, emendationis, ac melioris vitæ. Sic David Abſaloni parricidij gravem culpam remiſit, ac perversi animi noxam, ut ſpatium correctionis daret. Tandem ob exercitium ſpiritualis vitæ exercendæ, in ſtudio & luſta adverſus eandem; ne in ſecuritatem relaberetur, ſed coronæ acquirendæ materiam haberet; quæ eſt ratio Auguſtini, l. i. de baptiſmo parvulorum, cap. 39. Et hoc addere lubet, ut intelligamus beneficij Divini & meriti Chriſti magnitudinem atq; excellentiam, qui nobis donum Spiritus ſancti contulit, cujus cooperatione malum hoc ſuperare poſſimus, ut parta victoria, laudetur à nobis Deus per omnia ſecula ſeculorum.

38. Nec eſt minimum, ſed maxime illuſtre Divinæ gratiæ beneficium quod qui antea eramus filij iræ, venditi ſub peccatum: nunc per Baptiſmum imputata nobiſq; applicatâ juſtitiâ Chriſti, in filios Dei adoptamur, Meſſiæ meritum participes reddimur, in filios adoptamur, Chriſtum induimus, Gal. 3: 27. *Quicumq; in Chriſtum baptizati eſtis, Chriſtum induſtis.* Et ibidem cap. 2: 20. *Una crucifixi, ut vivat in nobis Chriſtus.* Unde oritur in corde gaudium & lætitia ſpiritualis, ſicut ex hac felicitate exultat in Spiritu Eſa. 61: 10. *Gaudens gaudebo in Domino, & exultabit anima mea in Deo meo: quia induit me veſtimentis ſalutis & indumento juſtitiæ*

circumdedit me. Hinc *ὁδοζία*, qua in filios Dei adoptamur. *Si autem filij, etiam heredes: heredes quidem Dei, cohæredes autem Christi; si tamen compatimur.* Rom. 8: 17. *Creati in Christo ad bona opera.* Eph. 2: 10. *Sancti, sine macula aut ruga.* Eph. 5: 26. **Hæc** divina beneficia tam illustria per baptismum nobis collata, crebra baptismi memoria sunt repetenda, ad confirmationem fidei, ad peccatorum pœnitentiam, & gratitudinem erga Deum.

39. *ὁδοζία* sequitur renovatio, cum per sanguinẽ Christi mundatis imputatur & applicatur justitia Christi, ut cum in jus filiorum succedentes baptizati, ac Sp. Sancto donati, renovantur de die in diem, in sanctitate ac vitæ novitate crescunt, ad perfectionem tendunt & ad consummationem quæ absolvitur in resurrectione mortuorum. *Donec occurramus omnes in unitatem fidei, & agnitionem filij Dei, in virum perfectum, in mensuram ætatis plenitudinis Christi.* Eph. 4: 13. *Et Phil. 3: 10. & v. 14. Unum autem quæ quidem retro sunt oblitiscens, ad ea vero quæ sunt ἔμπροσθεν extendens meipsum, ad destinatum persequor. ad bravium superna vocationis Dei in Christo Jesu.* Utq; sciant baptizati quid in posterum fieri oporteat, Postea velut in fasciculum omnia contrahit, cap. 4: 8. *De cætero fratres, quæcunq; sunt vera, quæcunq; pudica, quæcunq; iusta, quæcunq; sancta, quæcunq; amabilia, quæ bona fama, si qua virtus, si qua laus disciplina, hæc cogitate. Quæ & didicistis, & accepistis, & audistis & vidistis in me, hæc agite, & Deus pacis erit vobiscum.* Sic suum & sanctorum exempla imitanda ipsis proponit, eap. 3: 17. Quatenus ipsi Christum imitantur, I. Cor. 11: 1. qui est norma omnium actionum nostrarum.

40. Sic breviter proposita vera de baptismo sententia; rejiciuntur errores, Pontificiorum primo; Qui concupiscentiam ita in baptismo sanctificari contendunt, ut nihil remaneat damnabile, quod habeat ullam peccati rationem,

nem, nisi accedat consensus voluntatis. Qui error parum adest à sententia Pelagianorum. Sic de infantum peccato philosophetur Julianus: *Ideo in parvulis non esse delictum, quia sine voluntate, quae in eis nulla est, esse non potest.* Respondet Augustinus; *Hoc recte dicitur propter proprium cuiusq; peccatum, non propter primi peccati originale contagium.* lib. 3. cap. 5. cont. Jul. de nupt. & concup. quærit, *Quid agat concupiscentia?* Respondet: *agit autem quid? Nisi ipsa desideria mala & turpia.* Non enim si bona & licita essent, eis obedire prohiberet. Rom. 6: 12. Et paulò post: *Ut tamen nec ipsa sint desideria velle debemus, etiamsi in corpore mortis hujus, id obtinere non possumus.* cap. 27. & cap. 29. *Ideo Apostolus non ait facere bonum sibi non adjacere, sed perficere.* Multum enim boni facit, qui facit quod scriptum est, post concupiscentias tuas non eas; sed non perficit, quia non implet quod scriptum est; *Non concupisces: ut nos in hoc morbo jacere invenientes, medicinam gratia quaereremus.*

41. Calvinianorum quoq; cavenda est corruptela, qui eos solum regenerari putant, qui sunt ad vitam prædestinati. Contrarium demonstratum fuit superius, exemplo Simonis Magi. Oritur hic error ex prava opinione, qua putant eos qui vere regenerati sunt, gratia Dei nunquam excidere posse. Nec minus aberrant de tempore quo contingat ipsa regeneratio, cum putent, vel ante baptismum contingere; ut conversi fide donati, inq; gratiam recepti, signum baptismi accipiant, ad fidei & *obsequii* oblationem. Vel longo post baptismum tempore; cum demum ad fidem conversi, similiter fidem obsignent. Sic derogatur efficacia Sacramento, & relinquitur significatio mera; Sic baptismus non foret *lavacrum regenerationis*, sed signum regenerationis factæ, vel futuræ. Nos contra credimus baptismum esse efficax organon non solum obsignans, gratiam regenerationis, quod certe facit, sed etiam conferens, ut supra declaratum

claratum est. In converſis vero & fide purificatis, gratiam
uberiorem.

42. Ex eodem errore infantibus denegant baptiſmi
ſalutarem fructum; conſequi vero putant, cum adulti, ex
verbi divini informatione fidem concipiunt. Sanctos vero
pronunciant fidelium filios, ex vi promiſſionis ad Abraha-
mum, Gen. 17: 7. *Ero, Deus tuus & ſeminiſ tui poſt te.* Et ex
verbis Apoſtoli, 1. Cor. 7: 14. *Alioqui filij veſtri immundi eſſent,
nunc autem ſancti ſunt.* Quæ ſunt etiam præcipua argumenta
Anabaptiſtarum à Sacramentarijs mutuata. De promiſſio-
ne ad Abrahamum dicendum eſt, eam non eſſe abſolutam,
ſed conditionem in eodem capite apponi; videlicet, ut
circumcidatur, & ſervet pactum Domini. Ad dictum A-
poſtoli reſpondet Auguſt. de pecc. mer. & remiſ. l. 2. cap. 6.
Non ita ſancti ut baptiſmo non egeant, ſed ſecundum ali-
quem modum; qui tamen ad eam quæ per baptiſmum fit,
non pertineat. Et Ambroſius in hunc locum, : *Immundi
eſſent filij eorum, ſi dimitterent volentes habitare ſecum,* & alijs ſe
copularent, eſſent enim adulteri & filij illorum ſpurij. Alias
pueri fidelium ſine baptiſmo, ſunt filij iræ. Eph. 2: 3. Ex
carne nati, Joh. 3. *Nec generat homo unde regeneratus eſt,* (quod
fit ex ſpiritu & aqua) *ſed unde natus eſt; ut ſit caro ex carne.*
Joh. 3: 6.

43. Eſt ne igitur nulla prærogativa eorum qui nati ſunt
in Eccleſia ex parentibus baptizatis & ſanctis? Magna ſanè,
Quia enim à ſanctis procreati ſunt, ſimul cum ipsis ad cæle-
ſtem beatitudinem vocati ſunt, illis etiam promiſſio facta;
Act. 2: 39. *Vobis promiſſio facta eſt & filijs veſtris.* Occaſio
quoq; data per quam per baptiſmi ſacramentum Deo of-
ferri initiari, aducti facti etiam informari poſſint in fide ac
doctrina Chriſtiana. Hæredes ſunt bonorum externorum
qualia de Iudæis Paulus recenset, Rom. 9: 4. Privilegia
hæc

hæc sunt eorum, qui ex Christianis nati, in Ecclesia enutri-
ti adolefcunt: ubi mox, quam primum capaces informa-
tionis per ætatem redduntur, præsto sunt vel parentes, vel
præceptores, à quibus fidei initijs imbuatur, atq; in Dei cog-
nitione informari possint. Ad sunt libri sacri, quibus lectis
uberiorem fundamentorum religionis cognitionem hauri-
ant; sacræ conciones audiuntur quotidie: quibus admi-
niculis destituti sunt extra Ecclesiam nati.

44. De loco in quo peragendus fit Baptismus, cum ni-
hil sit in Divinis literis definitum, relicta videtur libertas
Ecclesiæ, statuendi de loco idoneo ad comoditatē fidelium;
Placuit vero Ecclesiæ in loco publico & conventu fide-
lium Sacramenta administrare: Et sicut Paulus innuit I. Cor.
15: 29. in loco sepulturæ fidelium baptizatos fuisse Christia-
nos. Et Julianus Christianis exprobrabat, eos ad sepulchra
advolvi, sacra peragere & Deum invocare. Apud Cyrillam
l. 10. cont. Julian. Postquam v. templa extructa sunt, in qui-
bus ad sacra convenitur, Christiani in his sacra peragunt, Sa-
cramenta administrant: quæ consuetudo à majoribus ad nos
translata, mutari ad temeritatē quorundā non debet; nisi
necessitate flagitante, cum nisi fiat, privatio sacramenti me-
tuitur. Consuetudo hæc servanda est ad reverentiam &
venerationem Sacramenti; etiam, ut qui adsunt fideles,
infantem recens natum Deo commendent devotis preci-
bus: demum ut & illi glorificent Deum qui nos labe origi-
nalis peccati mortuos vivificavit, baptismi sacramento san-
ctificavit, & in gratiam recepit. Nec probanda est eo-
rum ambitio, qui nulla necessitate adacti, sui tantum
respectus causa, baptismum in suis ædibus peragi postulant,
ut & ministrorum qui talibus adulatorie consentiunt. Re-
dolet hæc temeritas tacitum sacrorum & Ministerij con-
temptum, sicut cum sacra publica deserunt, amant vero

D

dome-

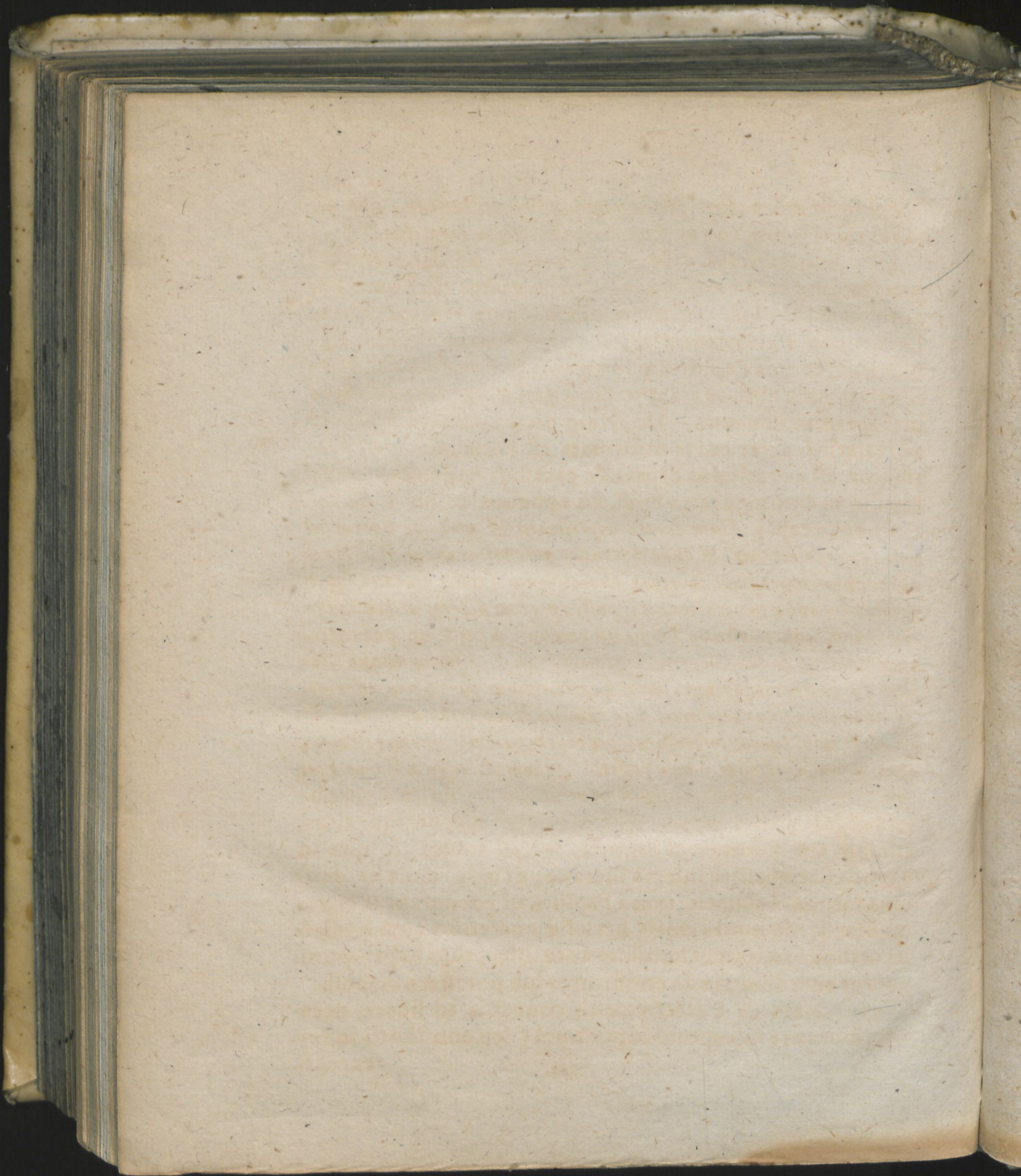
domestica, cum pauperum & infirmorum scandalo: Paulus jubet fieri *omnia ad edificationem* in Ecclesia. Rom. 14: 19. Et iterum 1. Cor. 14: 26. Et 1. Cor. 11: 22. Corinthios, objurgat, qui Ecclesiam in sacrae coenae communione contemnunt, & sumptuoso apparatu pauperes contundunt; Sic qui convocata testium multitudine, donaria & lucrum venantur: quæ est quædam splendida medicationis species.

45. Quod sub dio veteres peragebant, posteri extructis jam templis circa ingressum in templo agunt, in vase ad eum usum ex lapide excavato, quod baptisterium dixerunt antiqui; Ambrosius de Sacramentis Ecclesiae lib. 4. cap. 1. voluerunt ipso loco ostendere baptizandos hoc ritu Ecclesiam ingredi, ejus membra fieri, Christo inseri; ut privilegiorum Ecclesiae participes facti, salventur. improbat hanc consuetudinem gens Sacramentaria, putat verò decere, ut in intimo Ecclesiae loco magis conspicuo baptismus celebretur, ubi coenae sacramentum tractatur. Sic plus cæteris sibi sapere videtur, ut quadam innovandi libidine declarent, se nihil ex veteri consuetudine servare velle; ideo altaria diruunt, mensas apponunt, ut se quã longissime segregent à reliqua Ecclesia. Sed sicut tale præter necessitatem novandi studium, prudentibus omnibus magnopere displicet, sic simplices offendit, ac dubios reddit de tota religione, cum inde colligunt nihil certum esse, sed omnia hominum arbitrio subjacere. Nonne in potestate situm est Ecclesiae, ut in rebus adiaphoris statuatur, quod Ecclesiae conducatur? Si igitur servatur antiqua consuetudo Ecclesiae quæ sine scandalo servari potest; nihil ea res habet incommodi: Plus verò nocet qui levi de causa mutat & simplices dubios reddit. Paulus *Pseudodoctoribus non cessit ad horam, qui subintroierunt explorare libertatem nostram*: Nec nos tenemur Sacramentarijs hac in parte nos accommodare. Vide.

Videbimur enim cum ipsis in gravioribus colludere, nec est ea res tanti momenti, ut mutationem ullam requirat.

46. Exorcismum veteres induxerunt, ad denotandam gravitatem peccati originalis, quo redactus est homo sub potestatem Diaboli. Durius autem sonare videtur delicatis auribus Calvinianorum, quasi corporalis obsessio significetur; & quia Papisticum inventum sit exorcismus. Forte etiam quia obstare videtur sanctitati quam imaginantur in infantibus fidelium. De primo dico, umbras metuere adversarios, aliter enim informata est Ecclesia. 2. Antiquior est exorcismus Papatu & patribus cognitus. Ambrosius in commentario Epist. ad Ephesios & lib. 1. de Sacramentis cap. 5. *Cum forma baptismatis & usus hoc habeat ut ante fons consecratur, & tunc descendat qui consecrandus est. Nam ubi primum ingreditur sacerdos exorcismum facit, secundo super creaturam aqua invocationem: postea precem defert, ut sanctificetur fons & adsit presentia Trinitatis aeterna.* Augst. de peccatorum meritis & remissione, lib. 1. cap. 34. *Vellem aliquis istorum qui contraria sapiant, mihi baptizandum parvulum afferret. Quid in illo agit exorcismus, si in familia diaboli non tenetur? Ipse certe mihi fuerat responsurus, pro eodem parvulo quem gestaret, quia ille pro se respondere non posset. Quomodo ergo dicturus erat eum renunciare diabolo, cujus in eo nihil esset?* Multa hinc observanda veniunt, primo unde desumpti sint antiqui ritus, adhibiti antiquitus circa baptismi sacramentum, & quae in agenda Ecclesiastica inserta fuerant; deinde, unde exorcismus initium habuerit, non à Papistis, ut vociferantur sacramentarij: demum veteris Ecclesiae consensus cum hodierna orthodoxa, omnes homines ante susceptum baptismum, pueros cum adultis esse constitutos sub potestate diaboli.

47. Nam de Catechumenis conversis ad fidem, decedentibus ante susceptum baptismum; seu constitutis in terra areno-

ra arenosa, ubi aqua haberi nequit, de his certum est, conversos esse non solum ad fidem, sed etiam ad suspiciendum data occasione baptismum, ac voluntatem habere suspiciendi: Deus autem cor respicit, sicut exemplo latronis declaratum est superius. De catechumenis ratio est, quia oportuit ipsos fide bene imbui, quia in ipsis fuit plenus rationis usus ut informationis capaces essent. Ne forte non satis informati occurreret aliquis fidei articulus, qui ab ipsis negaretur, qui tamen ad salutem esset necessarius; ut fides resurrectionis mortuorum: tales licet in prioribus satis essent informati, nisi etiam hoc admissio, baptizandi non essent. Quæ tertia erat Sacramentarium exceptio, de ea dictum est superius; Adversarijs incumbit necessitas probandi infantes Christianorum sanctos esse, & omni peccato carere; aut qua ratione à peccato originali liberentur, carnalis certe generatio idipsum præstare nequit. Modus autem spiritualis generationis in parvulis doceri nequit.

48. Si qua circa baptismum superstitio, aut corruptela vel abusus alias incidat, præter ea quæ dicta sunt, Pastores Ecclesiarum, ea notent, adhibita diligentia, ne qua hominum teneritate prophanetur res tam sancta & venerabilis, atq; ad salutem hominum Divina autoritate ordinata; & quæ per privatos corrigi nequeunt, ad publicos conventus referant, ad disquisitionem eorum, qui plenius de fidei ac religionis negotijs informati sunt. Ut sancte & cum decenti devotione salutis nostræ mysteria tractentur, ad ædificationem credentium. Quod ut fiat, devotis animis oramus, ut crescat & augeatur fidelium societas, in gloriam & laudem nominis Divini; cui sit laus & gloria per omnia secula seculorum
Amen.

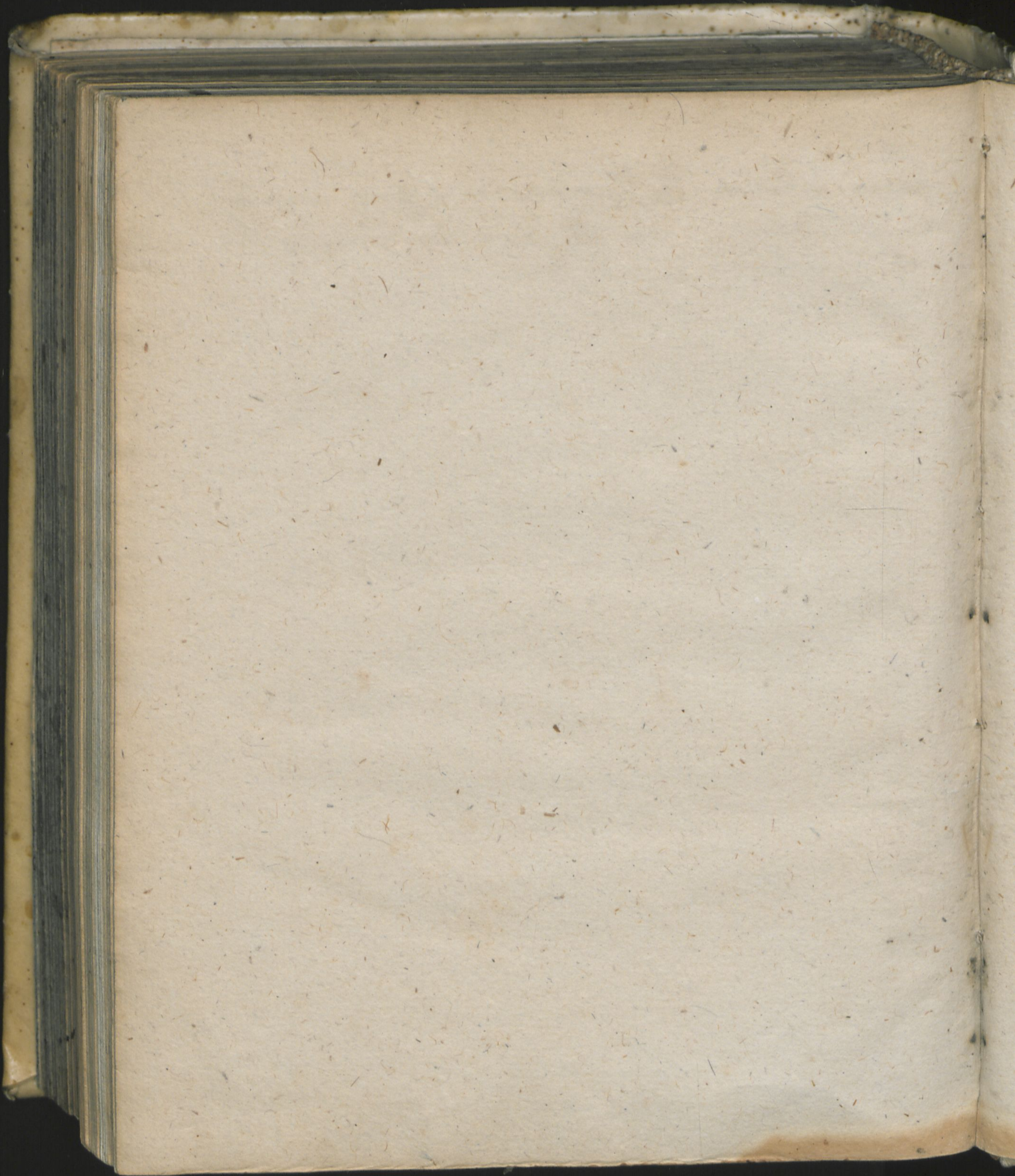

Cum Libertas sit Triplex ut passim docent
tum Theologi quam p^{ro} una n^{on} qua quis liber
est a^{ut} Carbone et mansuetudine

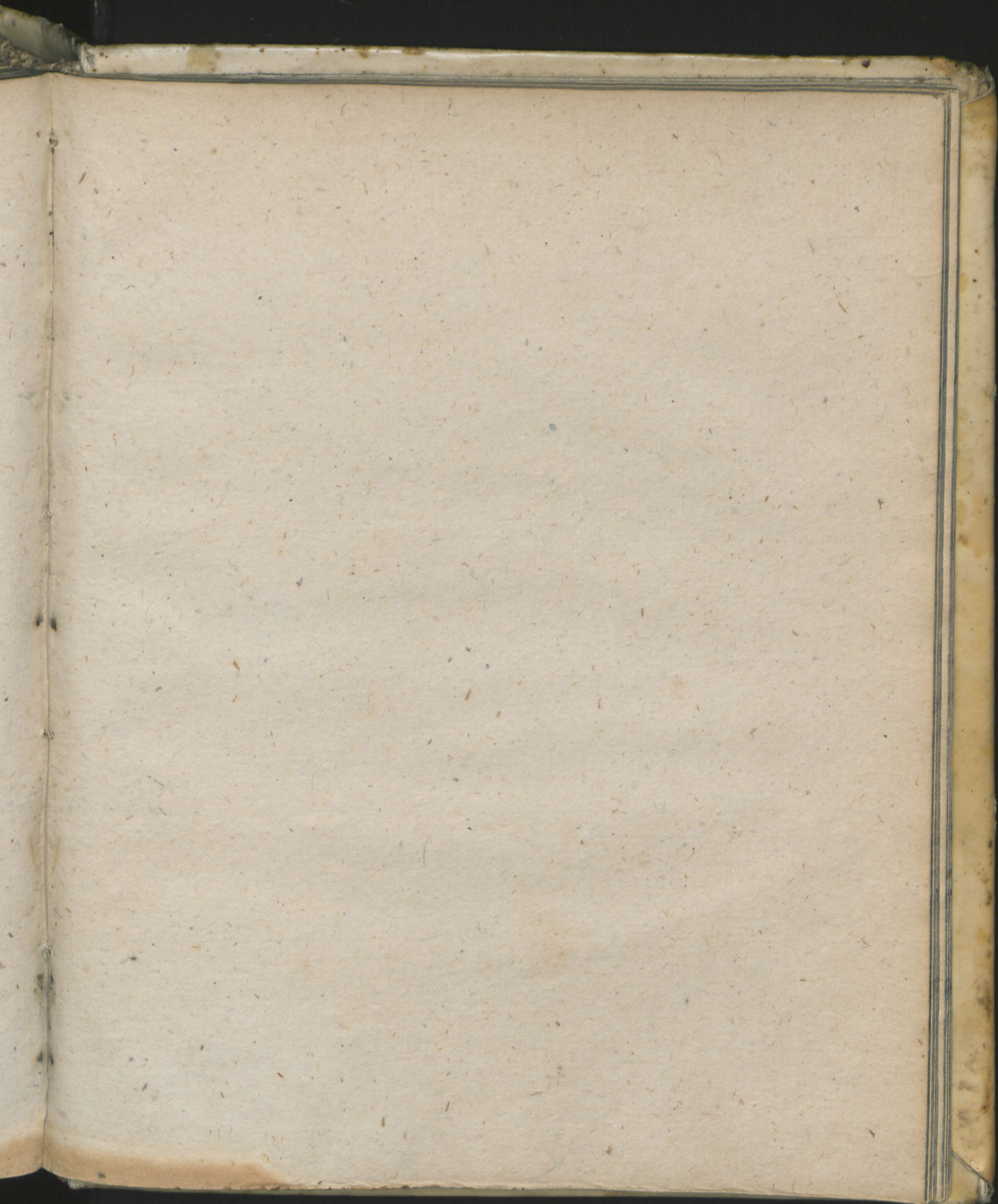
Faint, illegible handwriting, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

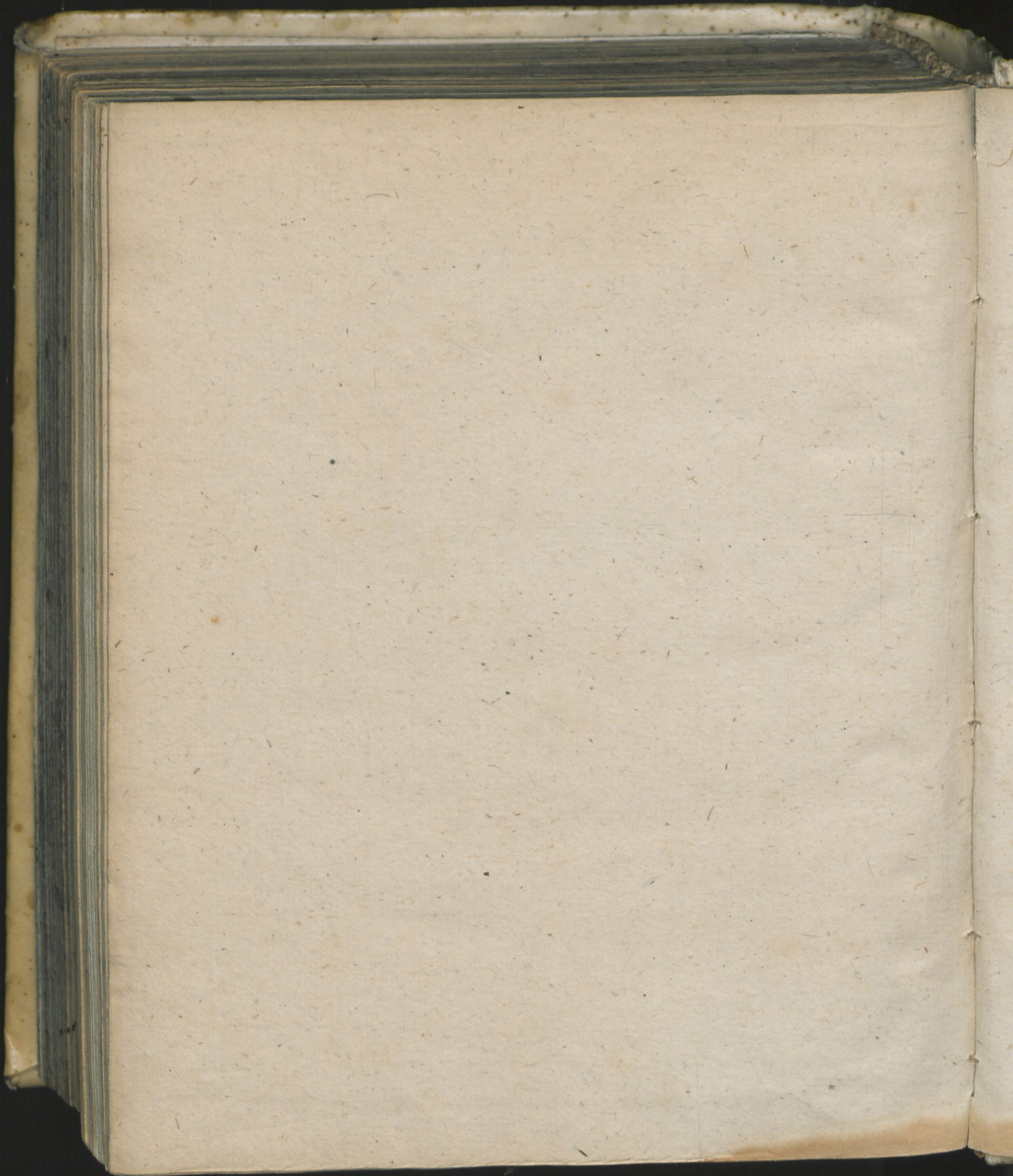

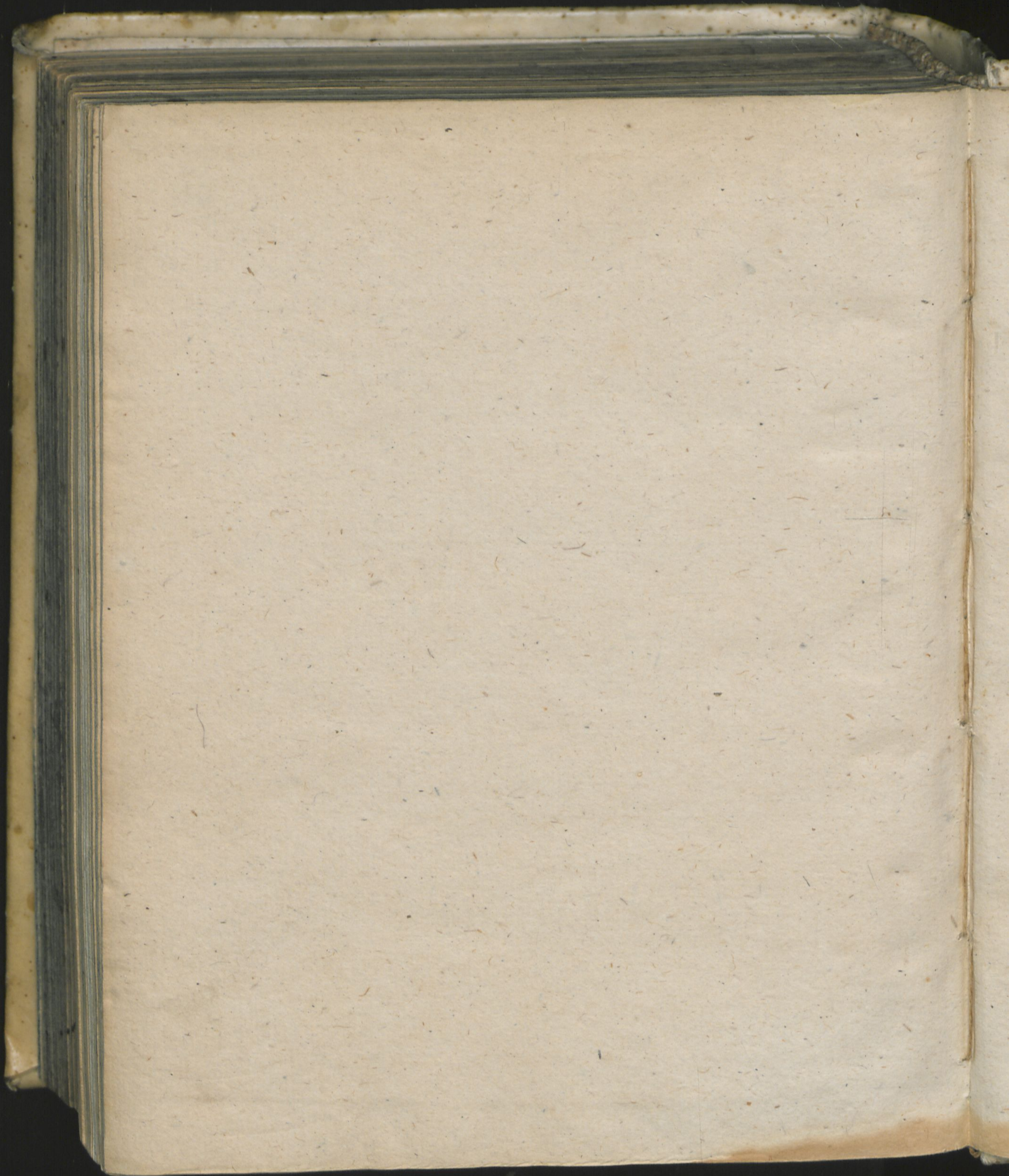

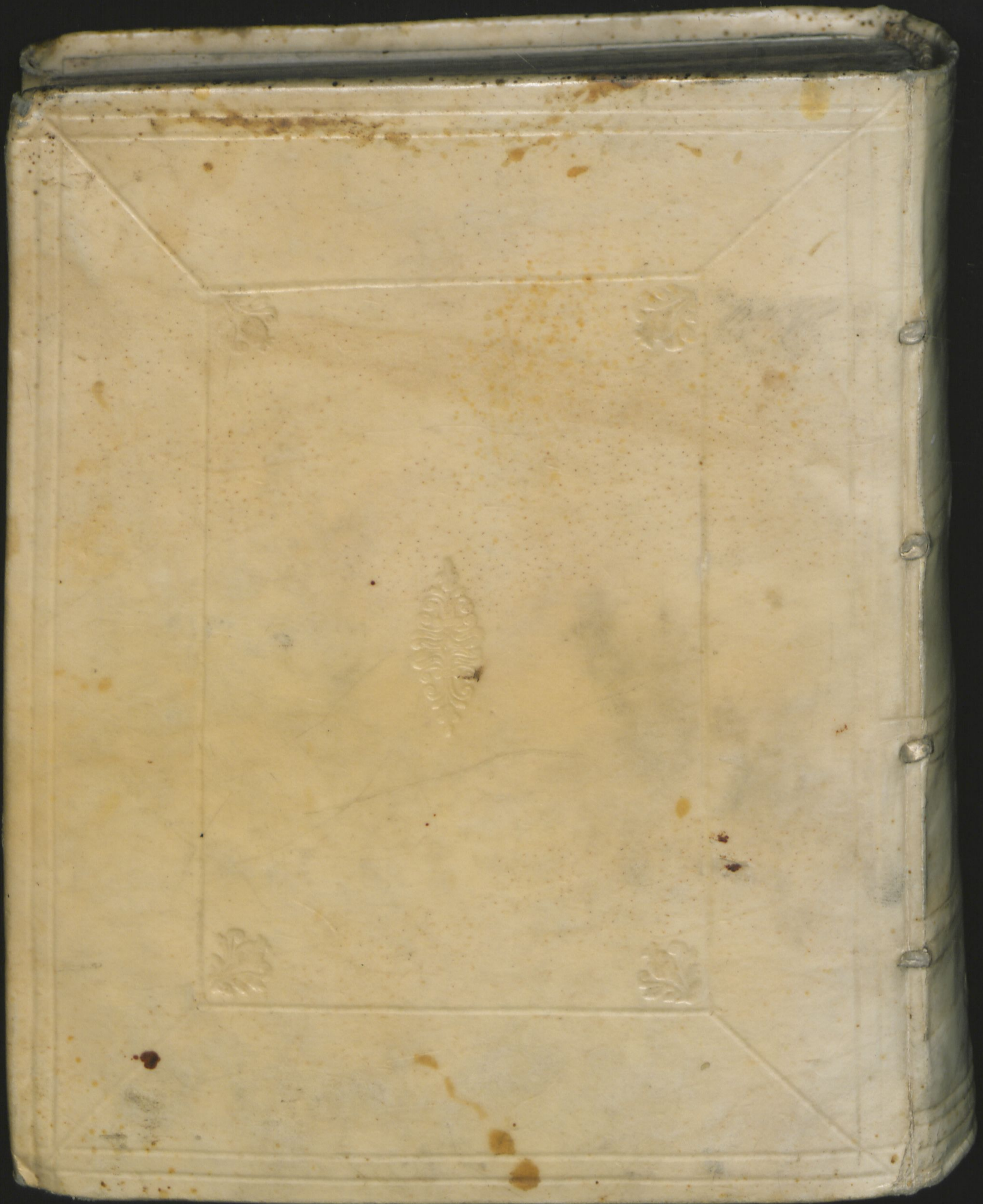

Inhouse # 3

VD AR ✓

D. 3

DISPUTATIO

De

BAPTISMO

Confessio-
tanæ;

ria Upsaliensi
ta,

SIDIO

CANUTI
Upsaliensis.

EBUNT.

nister in Nääse

nister in Nora

omminister in Wendelao

nno 1648.

UPSALIAE,

Imprimebat ESCHILLUS MATTHIAE.

